



Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

**a unor prevederi din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind
pensiile de asigurări sociale de stat și Regulamentul privind modul de
plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat
și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin
Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006
(plata retroactivă a pensiei)**

(Sesizarea nr. 67g/2016)

CHIȘINĂU

19 iulie 2016

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSIILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIIEI*)

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Eugeniu Osipov, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 7 iunie 2016
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006, ridicată de avocatul Dorin Cimil în dosarul nr. 2a-698/16, aflat pe rolul Curții de Apel Bălți.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 7 iunie 2016 de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Bălți (Tatiana Duca, Stela Procopciuc, Elena Grumeza), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

3. Autorul excepției de neconstituționalitate, invocând încălcarea articolelor 46, 47 și 54 alin. (2) din Constituție, a ridicat excepția de neconstituționalitate a următoarelor prevederi legale:

a) sintagma „*a cărei valabilitate nu poate fi mai mare de 6 luni consecutive*” din art. 34 alin. (3) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat;

b) art. 35 alin. (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat;

c) sintagma „*al cărei termen de valabilitate nu poate fi mai mare de 6 luni consecutive*” din pct. 5 alineatul doi al Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006;

d) sintagma „*pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării, dar nu mai devreme de data suspendării*” din pct. 20 al Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 14 iunie 2016 sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a prejudeca fondul cauzei.

5. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, precum și a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

6. În ședința publică a Curții, sesizarea a fost susținută de către avocatul Dorin Cimil, autorul excepției de neconstituționalitate. Parlamentul a fost reprezentat de către dl Sergiu Bivol, șef de secție în cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de către dna Nelea Rusu, șef al Direcției politice de asigurări sociale a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, dna Tatiana Casapu, șef al Direcției juridice, și dl Mihail Zăgăreanu, șef al Direcției generale plata drepturi sociale a Casei Naționale de Asigurări Sociale.

CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI PRINCIPAL

7. La 31 octombrie 2008, V.C. a împuternicit o persoană prin procură să încaseze în beneficiul său pensia pentru limita de vârstă. Procura a fost întocmită pentru o perioadă de 6 luni - termen limită prevăzut de art. 34 alin. (3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, respectiv fiind valabilă până la 31 aprilie 2009. După această dată pensia nu a fost încasată de către beneficiar.

8. În noiembrie 2008, V.C. a plecat peste hotarele țării pentru o perioadă nedeterminată. În ianuarie 2015, V.C. a depus o cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale (*în continuare - CTAS*) Edineț, în care a solicitat să i se elibereze pensia pentru limită de vârstă în beneficiul său, în mod retroactiv, pentru toată perioada în care nu a fost încasată, precum și dobânda de întârziere.

9. Prin scrisoarea din 28 ianuarie 2015, CTAS Edineț a informat petentul că, în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, **pensia stabilită și neîncasată la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani până la data solicitării**. De asemenea, CTAS Edineț a notificat că pensia a fost stopată, începând cu 1 iulie 2009, din motiv că timp îndelungat nu a fost încasată.

10. La 12 februarie 2015, V.C. a depus la Judecătoria Edineț o cerere de chemare în judecată împotriva CTAS Edineț, în care a solicitat încasarea de la bugetul asigurărilor sociale de stat în beneficiul său a pensiei pentru

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

limită de vârstă neachitate de la 1 iulie 2009, precum și dobânda de întârziere.

11. Prin hotărârea Judecătorei Edineț din 22 mai 2015 acțiunea a fost admisă integral. La 8 iunie 2015, CNAS Edineț a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Edineț, solicitând casarea hotărârii, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă.

12. La 15 octombrie 2015, Curtea de Apel Bălți a admis apelul declarat, a casat hotărârea Judecătorei Edineț din 22 mai 2015 și a emis o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost scoasă de pe rol.

13. Examinând recursul declarat de avocatul Dorin Cimil, la 20 ianuarie 2016, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia Curții de Apel Bălți, cu trimiterea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță.

14. În cadrul ședinței de judecată din 24 mai 2016, avocatul Dorin Cimil a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

15. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus suspendarea procesului și ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu trimiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

16. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...]

17. Prevederile relevante ale Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (M.O., 2002, nr.82-86, art.661) sunt următoarele:

Articolul 254 Termenul procurii

„(1) Procura se eliberează pe un termen de cel mult 3 ani. Dacă termenul nu este indicat în procură, ea este valabilă timp de un an de la data întocmirii.

[...]

18. Prevederile relevante ale Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 (republicată M.O., 2004, nr. 42-44, art. 247) sunt următoarele:

Articolul 4 Sursele pentru plata pensiilor

„(1) Pensiile stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din fondul de pensii.

[...]

Articolul 10 Dreptul la pensie

“[...]

(3) Dreptul la pensie este imprescriptibil.”

Articolul 34 Modul de plată a pensiei

„[...]

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

(3) Pensia se plătește mandatarului numai la prezentarea procurii, a cărei valabilitate nu poate fi mai mare de 6 luni consecutive.”

Articolul 35 Plata retroactivă

„(1) Plata stabilită și neîncasată la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani până la data solicitării.”

19. Prevederile relevante ale Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006 (M. O., 2006, nr.134-137, art. 1008), sunt următoarele:

„5. [...]

Pensia sau alocația se plătește mandatarului numai la prezentarea actului ce confirmă identitatea sa și a procurii, autentificate conform legislației în vigoare, al cărei termen de valabilitate nu poate fi mai mare de 6 luni consecutive.

[...]”

„20. [...] Plata pensiei se reia din luna în care beneficiarul a depus cererea și actele ce îi atestă identitatea, aceasta fiind achitată retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării, dar nu mai devreme de data suspendării.”

20. Prevederile relevante ale Protocolului nr. 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 1 Protecția proprietății

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

ÎN DREPT

21. Din conținutul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta vizează în esență (1) *termenul limită stabilit pentru plata retroactivă a pensiei neîncasate la timp*, precum și (2) *termenul de valabilitate a procurii în vederea încasării pensiei*.

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

22. Astfel, sesizarea se referă la un ansamblu de elemente și principii cu valoare constituțională conexe, precum dreptul la proprietate privată și dreptul la asistență și protecție socială.

A. ADMISIBILITATEA

23. Prin decizia sa din 14 iunie 2016, Curtea a verificat întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate:

(1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție

24. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Guvernului, în speță a Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și a Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006, ține de competența Curții Constituționale.

(2) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu

25. Fiind ridicată de către avocatul Dorin Cimil în dosarul nr. 2a-698/16, aflat pe rolul Curții de Apel Bălți, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

(3) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei

26. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

27. Curtea observă că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie:

a) sintagma „a cărei valabilitate nu poate fi mai mare de 6 luni consecutive” din art. 34 alin. (3) și prevederile art. 35 alin. (1) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat;

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI)

b) sintagma „*al cărei termen de valabilitate nu poate fi mai mare de 6 luni consecutive*” de la pct. 5 alineatul doi și sintagma „*pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării, dar nu mai devreme de data suspendării*” de la pct. 20 din Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

28. Curtea acceptă argumentele autorului excepției de neconstituționalitate, potrivit cărora prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și sunt determinante pentru soluționarea chestiunii privind plata pensiei stabilită și neîncasată la timp pentru o perioadă mai mare de trei ani până la data solicitării.

(4) Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate

29. Curtea reține că prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

30. Prin urmare, Curtea apreciază că excepția de neconstituționalitate nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

31. Urmând jurisprudența sa anterioară, Curtea va aborda problema de constituționalitate a prevederilor contestate, raportate la circumstanțele concrete ale litigiului principal, prin prisma normelor constituționale invocate de autorul excepției, luând în considerare atât principiile consacrate în Constituție și în dreptul intern, cât și cele statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare - *Curtea Europeană*).

32. Curtea reține că autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că normele contestate încălcă dispozițiile articolelor 46, 47 și 54 din Constituție.

33. Astfel, pentru a elucida aspectele abordate în excepția de neconstituționalitate, Curtea va opera cu prevederile art. 46 și 47 combinate cu art. 54 din Constituție, cu raționamentele expuse în jurisprudența sa anterioară, precum și cu jurisprudența Curții Europene.

B. FONDUL CAUZEI

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 46 ȘI 47 COMBINAT CU ARTICOLUL 54 DIN CONSTITUȚIE

34. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale contestate sunt contrare articolului 46 din Constituție, potrivit căruia:

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate..

[...]”

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

35. În același timp, autorul excepției pretinde că normele criticate contravin articolului 47 din Constituție, potrivit căruia:

“(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

36. La fel, autorul pretinde că normele contestate încalcă articolul 54 din Constituție, prevederile relevante ale căruia prevăd:

„[...]”

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...]”

1. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

37. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate reprezintă o ingerință nepermisă și nerezonabilă atât asupra dreptului la recunoașterea bunurilor prevăzut de art. 46 din Constituție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, cât și asupra dreptului persoanei la asistență și protecție socială, consfințit de art. 47 din Constituție.

38. Autorul excepției susține că restrângerea dreptului de a primi pensia care nu a fost încasată pe o perioadă mai mare de 3 ani este neproportională cu scopurile prevăzute de art. 54 din Constituție și art. 15 din Convenția Europeană.

39. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că limitarea termenului procurii în vederea ridicării pensiei de către un reprezentant este contrară dispozițiilor art. 46, 47 și 54 din Constituție.

2. Argumentele autorităților

40. În opinia sa scrisă, Parlamentul a menționat că instituirea termenului de 3 ani pentru plata retroactivă a pensiei constituie o „sanționare” a pasivității și/sau lipsei de interes a beneficiarului de pensie pentru exercitarea dreptului său subiectiv. Totodată, Parlamentul a menționat că beneficiarii de pensii pot opta pentru plata drepturilor cuvenite prin carduri sau conturi curente deschise la cerere la instituțiile bancare din întreaga țară.

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

41. Cu referire la instituirea termenului de valabilitate al procurii în vederea plății pensiei, Parlamentul a notat că legiuitorul primar a stabilit acest termen în urma analizei efectuate asupra speranței de viață medie din Republica Moldova, precum și în scopul evitării abuzurilor de însușire a pensiilor de către terțe persoane.

42. În viziunea Președintelui Republicii Moldova, dreptul de proprietate asupra pensiei legal dobândite nu poate fi restricționat în maniera prevăzută de art. 35 alin. (1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, deoarece neîncasarea la timp a pensiei nu contravine intereselor publice. Prin urmare, o astfel de restricționare contravine evident prevederilor articolului 54 alin. (4) din Constituție.

43. Totodată, Președintele Republicii Moldova consideră că instituirea unui termen special al procurii nu aduce atingere dreptului de proprietate garantat de Constituție.

44. Potrivit Guvernului, prevederile articolului 35 alin. (1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nu aduc atingere dreptului la asistență și protecție socială și nici dreptului de proprietate, deoarece dreptul la pensie, ca un drept subiectiv, nu se pierde, acesta poate fi valorificat în continuare.

45. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei consideră că norma legală supusă controlului de constituționalitate nu suprimă și nu desființează dreptul la pensie, prin urmare, nu afectează drepturile și libertățile prevăzute de Constituție.

3. Aprecierii Curții

3.1. Principii generale

46. Articolul 47 alin. (2) din Constituție garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, **bătrânețe** sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

47. Curtea reține că normele contestate se referă la drepturi incluse în categoria drepturilor sociale. În acest sens, Curtea reiterează, caracteristica conceptuală a acestora constă în faptul că ele nu au un caracter necondiționat și că pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale. În același timp, **implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituționale**, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituțional. Astfel, la punerea în aplicare a dispozițiilor constituționale ce garantează drepturile sociale, legiuitorul trebuie să respecte articolul 54 alin. (4) din Constituție, care prevede că, la angajarea dispozițiilor referitoare la restrângerea drepturilor și a libertăților fundamentale, existența și substanța acestor drepturi și libertăți

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI)

trebuie să fie păstrată [a se vedea *Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 10 aprilie 2012*, § 25].

48. De asemenea, în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea a statuat că: „[...] un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art.46 și, respectiv, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană **numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică**. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.”.

49. Astfel, în Hotărârea nr. 19 din 18 octombrie 2011, Curtea a statuat că:

„29. [...] drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind percepută în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală.

30. Curtea Constituțională reține că, dacă la început Curtea Europeană a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, doar în cazul persoanelor care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială (*Müller v. Austria*, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evoluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile non-contributive, spre o protecție mai largă.

31. În acest context, în cauza *Stec și alții v. Marea Britanie* (decizia de admisibilitate din 6 iulie 2005) Marea Cameră a Curții Europene a statuat, cu valoare de principiu, că:

“[...] 54. Atunci când un Stat Parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale – indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor – această legislație trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr.1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.[...]”.

50. Statele părți la Convenție dispun de o marjă largă de apreciere pentru reglementarea politicii lor sociale. Curtea Europeană a reamintit, în acest sens, că autoritățile naționale sunt, în principiu, cel mai bine plasate pentru a alege mijloacele cele mai adecvate în atingerea scopului stabilirii unui echilibru între cheltuielile și veniturile publice, având în vedere că acestea cunosc nevoile propriei societăți (*Terazzi SRL v. Italia*, hotărârea din 17 octombrie 2002, § 85, și *Wieczorek v. Polonia*, hotărârea din 8 decembrie 2009, § 59).

51. Deși principiile care rezultă din articolul 1 din Protocolul nr. 1 sunt aplicabile și în cazul pensiilor (*Stummer v. Austria* [MC], hotărârea din 7 iulie 2011, § 82), totuși, dispozițiile acestuia nu garantează, ca atare, vreun drept la primirea unei pensii într-un anumit quantum (*Maggio și alții v. Italia*, hotărârea din 31 mai 2011, § 55).

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

52. În același timp, în cazul în care **cuantumul** unui drept salarial [*sau unei pensii stabilite*] **este redus sau anulat**, această măsură poate constitui **o ingerință** în exercitarea dreptului de proprietate, **care trebuie să fie justificată** (a se vedea *mutatis mutandis Rasmussen v. Polonia*, hotărârea din 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege și să servească unui **interes public legitim**.

53. Totodată, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin orice măsură de natură a priva o persoană de proprietatea sa (*James și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 21 februarie 1986). Echilibrul cerut nu va fi realizat în cazul în care persoanei în cauză îi revine suportarea unei sarcini individuale excesive (*Maggio și alții v. Italia*, precitat *supra*, § 57).

54. Curtea menționează că, în conformitate cu art. 3 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, dreptul de asigurare socială, fiind garantat de stat, se exercită în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale, în baza principiilor unicității, egalității, solidarității sociale, obligativității, **contributivității**, repartiției și autonomiei.

55. Totodată, în Hotărârea nr.27 din 18 mai 1999 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat” Curtea a reținut că:

”În Legea nr. 156-XIV este consacrată și destinația specială a contribuțiilor de asigurări sociale: veniturile din fondul de pensii pot fi utilizate numai pentru plata pensiilor. Contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensii sunt plăți obligatorii, percepute din salariul (venitul) cetățenilor. Defalcând o parte, stabilită prin lege, din salariul (venitul) lor, cetățenii încadrați în câmpul muncii, prin intermediul sistemului de contribuții de asigurări sociale obligatorii în fondul de pensii, participă nemijlocit la formarea bugetului asigurărilor sociale de stat.”

56. Astfel, prin sumele plătite sub forma contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, persoana practic **își câștigă dreptul** de a primi o pensie în cuantumul rezultat prin aplicarea principiului contributivității. Dreptul la pensie este un drept preconstituit încă din perioada activă a vieții individului, acesta fiind obligat prin lege să contribuie la bugetul asigurărilor sociale de stat procentual raportat la nivelul veniturii realizat. Corelativ, se naște obligația statului ca în perioada pasivă a vieții individului să-i plătească o pensie al cărei quantum să fie guvernat de principiul contributivității, cele două obligații fiind intrinsec și indisolubil legate.

3.2. Aplicarea principiilor enunțate în prezenta cauză

3.2.1 Termenul limită stabilit pentru plata retroactivă a pensiei neîncasate la timp

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSIILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSIILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI)

57. Curtea reiterează că Legea Supremă nu garantează un quantum determinat al prestației sociale, inclusiv al pensiei, astfel încât legiuitorul se bucură în domeniul drepturilor sociale de o marjă destul de largă de apreciere în stabilirea normelor pentru punerea în aplicare a drepturilor individuale sociale, inclusiv de posibilitatea de a le modifica [Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 10 aprilie 2012, §46].

58. Dreptul persoanei la pensie este reglementat prin Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, potrivit căreia pensia de asigurări sociale de stat este venitul bănesc convenit asiguratului, în condițiile legii, corelativ obligațiilor privind plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

59. Potrivit articolului 32 din legea menționată, pensia pentru limită de vârstă se stabilește pe viață.

60. Curtea reamintește că, în Hotărârea nr.27 din 18 mai 1999 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”, a statuat că:

„[...] Pensiile pentru limită de vârstă se acordă pentru munca și serviciile prestate, prin îndeplinirea unor obligațiuni social importante. **Prin natura lor social-juridică primară pensiile sunt sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor.**

Având în vedere dispozițiile Constituției (art. 47 alin. (2)), **cetățenii au dreptul de a primi integral pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condițiile Legii nr. 156-XIV.**”

61. De asemenea, Curtea subliniază că, potrivit art. 10 alin. (3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, **dreptul la pensie este imprescriptibil.**

62. În același timp, Curtea observă că art. 35 alin. (1) din aceeași lege prevede că: „*plata stabilită și neîncasată la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani până la data solicitării*”. Aceeași normă se regăsește la pct. 20 din Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

63. Curtea menționează că norma de la art. 35 alin. (1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat este aplicabilă doar situației în care pensia a fost deja stabilită de către organele de asigurări sociale și este executorie.

64. În acest context, Curtea reține că legiuitorul, instituind limita de 3 ani pentru încasarea retroactivă a pensiei calculate, nu a ținut cont că neîncasarea acesteia poate să nu depindă de voința beneficiarului.

65. De altfel, în condițiile art. 35 alin. (2) din lege în cazul neachitării la timp a pensiei *din vina organului de asigurări sociale* care stabilește sau plătește pensia, aceasta se achită fără nici un fel de limite în termen.

66. În același timp, pot exista situații în care pensia nu se încasează la timp din motive ce nu sunt imputabile organului de asigurări sociale, dar nu

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI)

depind nici de voința beneficiarului pensiei, însă legea și în asemenea situații îl sancționează pe titularul pensiei.

67. Într-o altă ordine de idei, având în vedere jurisprudența Curții Europene în materia aplicării art. 1 din Protocolul nr.1, conform căreia dreptul la prestații sociale se asimilează unui drept de proprietate, Curtea reține că **prin normele contestate, care stabilesc limita de 3 ani pentru încasarea retroactivă a pensiei calculate, a fost instituită o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate.**

68. Curtea reiterează că dreptul de proprietate nu este unul absolut și poate fi supus unor limitări. În acest context, Curtea reține că o restrângere a drepturilor relative garantate de Constituție trebuie să fie prevăzută de lege, să fie necesară în interesele menționate la art. 54 alin. (2) din Legea fundamentală, să fie proporțională cu situația care a determinat-o și să nu aducă atingere substanței dreptului de proprietate, altfel spus - să servească unui **interes public legitim.**

69. Totodată, în jurisprudența sa, Curtea a statuat că legiuitorul poate stabili anumite condiții privind exercitarea drepturilor civile subiective, nerealizarea cărora poate duce la stingerea acestor drepturi. Asemenea condiții se referă inclusiv la limitele temporale de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile, numite în dreptul civil „termene” (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 17 din 19 iunie 2015).

70. De asemenea, Curtea menționează că este relevantă în acest sens jurisprudența Curții Europene, care a subliniat importanța termenelor limitative (de prescripție sau de decădere dintr-un drept dacă nu este exercitat) pentru certitudinea juridică, atunci când folosirea acestor termene urmărește un scop legitim în interesul general (*Dacia SRL v. Republica Moldova*, hotărârea din 18 martie 2008, §75; *J.A. Pye (Oxford) Ltd și JA. Pye (Oxford) Land Ltd v. Regatul Unit*, hotărârea din 30 august 2007).

71. În această ordine de idei, Curtea subliniază că dreptul la pensie (tratat ca un drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană) nu poate fi privit doar ca un drept subiectiv civil, ci, în primul rând, acesta face parte din domeniul raporturilor de protecție socială, și prin natura lor social-juridică primară, pensiile sunt sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor.

72. Prin urmare, cu referire la interesul public în discuție, punând în balanță interesul statului de a stabili anumite termene de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile în scopul asigurării certitudinii juridice, pe de o parte, și dreptul cetățenilor de a primi integral pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condițiile legii, aceasta fiind, de regulă, **sursa lor primară de existență**, pe de altă parte, Curtea constată că acesta din urmă prevalează.

73. Prin urmare, Curtea reține că prevederile contestate **nu vin în protejarea unui interes public general** în sensul art. 54 alin. (2) din Constituție, sunt disproporționate și aduc atingere atât dreptului de proprietate cât și dreptului la asistență și protecție socială.

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRÂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (*PLATA RETROACTIVĂ A PENSIEI*)

74. Având în vedere cele enunțate, Curtea conchide că dispozițiile conținute la art. 35 alin. (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat și la pct. 20 din Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006, sunt contrare articolelor 46 alin. (1) și 47 combinate cu art. 54 din Constituție.

3.2.2 Termenul de valabilitate al procurii în vederea încasării pensiei

75. În ceea ce privește limitarea la 6 luni a termenului de valabilitate al procurii în baza căreia mandatarul poate ridica pensia în numele beneficiarului, Curtea reține următoarele.

76. Instituirea unui termen special de valabilitate al procurii constituie o chestiune de oportunitate ce ține de competența legiuitorului și nu poate să aducă atingere dreptului la proprietate privată. Astfel, termenul de 6 luni a fost stabilit în scopul evitării abuzurilor de însușire a pensiilor de către terțe persoane.

77. În același timp, Curtea observă că termenul de 6 luni se încadrează în limitele generale prevăzute de art. 254 alin. (1) din Codul civil, care stabilește că procura se eliberează pe un termen de **cel mult 3 ani**.

78. De asemenea, Curtea menționează că beneficiarii de pensii au la dispoziție mai multe modalități de încasare a pensiei, inclusiv prin carduri sau conturi curente deschise la cerere la instituțiile bancare.

79. Astfel, prin prisma celor menționate și în considerarea tuturor circumstanțelor cauzei deduse spre examinare instanței de jurisdicție constituțională, Curtea reține că instituirea normei conținute la art. 34 alin. (3) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 și la pct. 5 alineatul doi din Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006, ține de atribuția Parlamentului și respectiv a Guvernului, nu aduce atingere dreptului la proprietate privată și dreptului la asistență și protecție socială și, prin urmare, este în conformitate cu prevederile constituționale invocate de autorul sesizării.

80. Cu toate acestea, Curtea constată că mecanismul existent este defectuos, în special pentru cetățenii aflați peste hotarele țării, motiv pentru care Curtea va emite o adresă către Parlament în vederea revizuirii cadrului normativ.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. a) și g) și 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și e) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN LEGEA PRIVIND PENSILE DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE PLATĂ A PENSIILOR STABILITE ÎN SISTEMUL PUBLIC DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ȘI ALOCAȚIILOR SOCIALE DE STAT, APROBAT PRIN HOTĂRĂREA GUVERNULUI NR. 929 DIN 15 AUGUST 2006 (PLATA RETROACTIVĂ A PENSIIEI)

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite parțial excepția de neconstituționalitate ridicată de avocatul Dorin Cimil în dosarul nr. 2a-698/16, pendinte la Curtea de Apel Bălți.*

2. *Se declară neconstituționale:*

- sintagma „*pe o perioadă de cel mult 3 ani până la data solicitării*” din articolul 35 alineatul (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat;

- sintagma „*pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării, dar nu mai devreme de data suspendării*” din pct. 20 al Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

3. *Se recunosc constituționale:*

- sintagma „*a cărei valabilitate nu poate fi mai mare de 6 luni consecutive*” din articolul 34 alineatul (3) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat;

- sintagma „*al cărei termen de valabilitate nu poate fi mai mare de 6 luni consecutive*” din pct. 5 alineatul doi al Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

4. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 19 iulie 2016
HCC nr. 19
Dosarul nr. 67g/2016*